

«Vi har fått tilbud om å bli med som en underavdeling i Naturvernforbundet. Men vi sa nei. Vi vil være frie.»

BRIT-MARIT AASHEIM I AKSJONSGRUPPA
NEI TIL GEMMANIPULERT MAT, NATIONEN.

Innhold:

Mystisk giftfunn

Norsk institutt for vannforskning (NIVA) har funnet såkalt bunnstoffgift der den ikke skal være, nemlig i Mjøsa og Hurdalsjøen. Nå ber NIVA om hjelp til å skaffe flere eksemplarer av fiskearter lake.

• side 3

Ambisiøse bergensere

Hordaland fylkesting behandler i neste uke en ny kollektivplan med en prislapp på 800 millioner kroner. Målsetningen i planen er at halvparten av befolkningen i Bergen og omegn skal reise kollektivt hver dag. Nestleder Elin Lerum Boasson i Natur og Ungdom er imidlertid ikke imponert over planen.

• side 7

Dramatikk i Danmark

Det danske Miljøministeriet får nå kraftig kritikk for å fortie, fordreie og sensurere forskningsresultater slik at de passer inn i regjeringens miljøpolitikk.

• side 5

— Forbundet forgubbes

Natur og Ungdoms leder Einar Håndlykken vil ha flere unge miljøvernere inn i sentrale tillitsverv i Naturvernforbundet. (Foto: Dagsavisen)

Leder Einar Håndlykken i Natur og Ungdom mener gjennomsnittsalderen i Naturvernforbundets styrer må ned.

— Altfor mange av de unge og flinke i miljøbevegelsen velger bort organisasjonen, sier NU-lederen.

Håndlykken varsler kamp for yngre representanter i organisasjonens valgkomité før landsmøtet kommende helg. Ungdomsorganisasjonen er heller ikke fornøyd med forslaget til nytt sentralstyre, men forstår at det først og fremst skal virke samlende for Naturvernforbundet.

• side 2

Jerven i Finnmark lurer jegerne

I alle fall de fleste av dem. I pinsen ble en jervemor og to unger skutt av Fjelltjenesteavdelinga i Alta etter først å ha blitt lokalisert med snøscooter. 120 registrerte lisensjegere har imidlertid ikke klart å felle mer enn en jerv i Finnmark. Store avstander, få dyr og mørketid er

noen av årsakene. Jervnemnda i Nord-Norge søker nå Direktoratet for naturforvaltning om fellefangst for å fylle kvotene. Gjeting fungerer dårlig på rein og det eneste virkemiddelet bortsett fra å avlive rovdirene ser ut til være inngjerding i kalveperioden.

• side 8

Natur & miljø Bulletin

utgitt av Norges Naturvernforbund

Redaktør: Tom Erik Økland

Redaksjon: Jens Petter Toldnæs, Kristian Jahre

Adresse: Postboks 342 Sentrum, 0101 Oslo.

Besøksadresse: Skippergata 33

Tlf: 22 40 24 00.

Faks: 22 40 24 10.

Direkte: 22 40 24 + 25 (Økland),

23 (Toldnæs), 24 (Jahre)

E-post: redn@online.no

Neste utgave: 18.6.1999.

Abonnement:

199/år (privatpersoner), 500/år (bedrifter)

Annonser: Tlf: 23 12 20 70. Faks: 23 12 20 71.

Trykking: Gan Grafisk. Trykket på 100% resirkulert papir.

Norges Naturvernforbund:

Samme postadresse som N&M

Bulletin. Web:

<http://www.ngo.grida.no/naturvern>

E-post: naturvern@naturvern.no

fagpressen[®]

85-åring søker ungdomskilde

Natur og Ungdoms leder Einar Håndlykken kritiserer Naturvernforbundet for manglende evne til rekruttering av unge personer, særlig i forhold til tillitsvervene i organisasjonen. Han peker spesielt på valgkomiteens innstilling til sentralstyre og innstillingen til ny valgkomité. Begge valgene finner sted under forbundets landsmøte kommende søndag. Det er vanskelig å motsi NU-lederen. Ikke fordi snittalderen i sentralstyret vil øke betraktelig dersom valgkomiteens innstilling blir vedtatt, men fordi organisasjonen viser tegn til sykdom. Sykdom som blant annet omfatter manglende evne til opptak av ungdommelige krefter. Kurven for medlemstallet i Naturvernforbundet har gjennom flere år pekt nedover. Denne trenden finner man også for andre miljøorganisasjoner. Men ikke alle. Natur og Ungdom har vist at når de vil verve, så klarer de det. De har snudd den negative pila. Det har aldri Naturvernforbundet klart. Organisasjonen lar seg heller styre av utviklinger i tiden, og gjør lite for å styre unna slike trender. En valgkomité som leverer sin innstilling lenge etter fristen, og tydeligvis har slitt med å komme fram til den, viser at organisasjonen jobber tungt. I tida framover blir derfor rekruttering av nytt, friskt og ungt blod viktigere enn noensinne. Også til de sentrale tillitsvervene. ■

— Forgubbing i forbundet

Leder Einar Håndlykken i Natur og Ungdom mener Naturvernforbundet forgubbes. — Altfor mange av de unge og flinke i miljøbevegelsen velger bort organisasjonen, sier Håndlykken.

N&M Bulletin

TOM ERIK ØKLAND

Natur og Ungdoms leder er klar i sin tale foran Naturvernforbundets landsmøte denne helgen:

— Hele tillitsmannsapparatet har for høy gjennomsnittsalder. Innenfor nyrekruttering har Naturvernforbundet veldig langt igjen for å snu trenden, sier Håndlykken til N&M Bulletin.

Han mener såvel valgkomiteens forslag til nytt sentralstyre og forslaget til ny valgkomité viser at organisasjonen foreløpig ikke er villig til å gjøre noe med problemet.

Mulig å rekruttere

Natur og Ungdom (NU) har vært i kontakt med ledelsen i Naturvernforbundet om problemet. Ungdomsorganisasjonen har nemlig skjært at de selv er lite flinke til å oppfordre egne medlemmer om å søke til Naturvernforbundet når de passerer 25 år og dermed ikke kan være medlem i NU lenger. Det ønsker de å gjøre noe med.

— Naturvernforbundet har altfor få medlemmer i 20- og 30-åra. Denne gruppen må organisasjonen klare å få tak i, for å bremse frafallet i medlemsmassen. Personer i denne alderen er mulig å rekruttere til aktivt arbeid. Det samme kan man ikke si om heletablerte 50-åring, mener Håndlykken.

Vil kreve endring

Natur og Ungdom er ikke bare fornøyd med valgkomiteens forslag til sentralstyre før helgas landsmøte. Blant kandidatene til de fem faste plassene i styret er kun én person under 30 år. Men Håndlykken har forståelse for at valgkomiteens prosess har vært vanskelig.

— Naturvernforbundet har vært gjennom en tøff tid. Valgkomiteen har kommet med et forslag som kan virke samlende, og jeg skjønner at dette har vært komiteens hovedmål. Men den har ikke tatt hensyn til behovet for en yngre profil i organisasjonens ledelse, sier han.

Valgkomiteen kan også bli forandret på landsmøtet. Innstillingen til ny komité er uten Elin Lerum Boasson, nestleder i NU. Denne endringen blir ikke bare godt mottatt i NU. Ikke nødvendigvis fordi hun tilhører NU, men fordi både dette og de øvrige forslagene til endring av valgkomiteen betyr ytterligere forgubbing.

— Her trengs det utskiftninger i forhold til innstillingen, mener NU-lederen.

— Er det mulig at NU vil kreve en annen leder for komiteen enn Ragnar Vik?

— Jeg vil ikke avvise at det er aktuelt, avslutter Håndlykken. ■

Bunnstoffgift i ferskvannsfisk

Norsk institutt for vannforskning (NIVA) har funnet tinnorganiske forbindelser, ofte kalt bunnstoffgifter, i fisk fra Mjøsa og Hurdalsjøen.

N&M Bulletin
TOM ERIK ØKLAND

De tinnorganiske forbindelsene er mest kjent for å gjøre purpursnegl og flere andre saltvannsarter kjønnsforvirret. Giften brukes i store mengder i bunnstoff på større båter, fordi den hindrer begroing. NIVA-forskerne ble derfor overrasket over å finne giften i fisk som lever i Mjøsa og Hurdalsjøen.

Torskefisk

— Vi har undersøkt fiskearten som kalles lake. Årsaken er at denne er vår eneste torskefisk som lever i ferskvann. Torskefisk har veldig feit lever, noe som gjør det enklere å finne miljøgifter. Dessuten er lake en rovfisk, slik at den befinner seg høyt oppe i næringskjeden. Dermed er den sterkt eksponert for miljøgifter, forteller Einar Brevik, forsker ved NIVA.

Funnene i lake fra de to torske innsjøene er ikke spesielt oppsiktsvekkende i forhold til

mengder. De er lave, og gjør eksempelvis ikke fisken uegnet som føde. Problemet er at man ikke trodde ferskvannsfisk ville inneholde tinnorganiske forbindelser i det hele tatt.

— Giften kan være langtransportert, eller den kan komme fra lystbåter. Men det siste er ikke logisk, siden man ikke trenger begroingshindrende bunnstoff i ferskvann, forklarer Brevik.

NIVA mener funnet i Mjøsa kan forklares ut fra nærheten til bebyggelse og industri. Det er verre med funnet i Hurdalsjøen.

— Dette er så oppsiktsvekkende at vi har bestemt oss for å

gjennomføre en ny analyserunde i løpet av sommeren, sier Brevik.

PCB og DDT

Men det er ikke bare bunnstoffgift som finner veien til lakeleveren. NIVA har også funnet miljøgiften PCB og rester etter den nå forbudte sprøytegiften DDT.

— PCB-innholdet i lakeleveren var omtrent ti ganger høyere enn for arktisk torsk. Vi har undersøkt lake fra flere sjøer, men her skiller Mjøsa seg ut i negativ retning, sier Brevik.

Funnet av DDT-rester var mindre betydelig. Brevik understreker forøvrig at også PCB-funnet er lite relevant i forhold til mennesker.

— Lake er ikke enkel å få fatt i. Den lever på dypt vann og er ikke spesielt populær blant sportsfiskere. Dermed er ikke giftinnholdet i fiskeleveren noe stort problem, mener Brevik.

Ønsker lake fra Nøklevann

Forsker Einar Brevik ved Norsk institutt for vannforskning håper noen kan være behjelpelig med å skaffe lake fra Nøklevann i Østmarka utenfor Oslo. Brevik har fått opplysninger om at arten finnes i vannet, men har

ikke klart å få tak i et eneste eksemplar av «ferskvannstorsken».

— Hvis noen fisker lake i vannet, eller kjenner noen som gjør det, så håper vi de kan ta kontakt med oss, sier Brevik. ■

Det er ikke første gang NIVA har gjort merkelige miljøgiftfunn i ferskvann. I 1996 publiserte forskningsinstitusjonen en rapport om ftalater i innsjøer og langs norskekysten. Ftalaten brukes som tilsetningsstoff i plastindustrien, og regnes som hormonhermende. Undersøkelsen viste at det var like mye ftalater i Femunden som ved Færder. NIVA antok at årsaken er langtransport av stoffet fra forurensede områder. ■

▼ fakta

- Lake (*Lota lota*) er det eneste medlemmet av torskefamilien som lever i ferskvann. Normal vekt er 0,5-2 kilo.
- Sportsfiskerekorden i Norge er 7 kilo.
- Laken er kaldtvannskjær, og trives derfor best på dypt vann om sommeren. Om vinteren går den grunnere. Gytetiden er i perioden fra desember til mars.
- Fisken lever av annen fisk, virvelløse dyr og rogn.
- I Norge er arten utbredt langs grensetraktene, men den finnes ikke i Nordland.

Sjekk våre miljøs@ker på nettet:

GRIP kjemikalier
— om kjemikalier og regelverk
www.grip.no

NORGES BONDELAG
Fakta og nyheter fra norsk landbruk.
www.bondelaget.no

C-MAP
NORWAY
THE ELECTRONIC CHART STANDARD

LILLEHAMMER KOMMUNE
Kommunen med vernet kulturlandskap og bygningsmiljø, rent vann og kildesortering.

Forbrukersamvirket **NORD**
Tromsø Støtter Norges Naturvernforbund

«Naturgass – det miljøvennlige energialternativ som de kostnadsbevisste benytter!»
GASNOR
AS GASNOR, Flystasjonveien, Pb. 83, 4282 Avålvesen
Tlf. 52 84 33 11 • Fax 52 84 30 45

Miljørapporten og mer om miljø;
www.hydro.com

SAS
www.sas.no

EU-valg med vrien traktat

Amsterdamtraktaten vil kunne få stor betydning for EUs miljøpolitikk, men miljøorganisasjonene mener traktaten er vanskelig å tolke.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Torsdag 10. juni er det EU-valg i Danmark. Da skal 4,1 millioner danske velgere bestemme hvilke 16 EU-parlamentarikere som skal representere Danmark i de neste fem årene. Valget kan få stor betydning for miljøpolitikken.

Miljøsektoren er et av de få områder hvor de fleste politiske grupperinger er enige om å styrke EU-samarbeidet. Med Amsterdamtraktaten, som nylig er trådt i kraft, har Europa-parlamentet fått mer innflytelse enn tidligere på miljøpolitikken fordi parlamentet har fått medbestemmelse i nærmest alle beslutninger som har med miljøspørsmål å gjøre.

Amsterdamtraktaten dreier seg i hovedsak om å styrke demokratiet i unionen gjennom EU-parlamentets innflytelse på EUs lovgivning og en kraftig

reduksjon i antallet beslutningsprosedyrer.

Miljø på samtlige områder
Den såkalte medbestemmelseprosedyren utvides fra å gjelde 25 prosent av EUs lovgivning, til omlag 75 prosent, ifølge Europa-parlamentets informasjonkontor

i Danmark. Derfor blir nettopp miljøområdet betegnet som et av de områdene hvor parlamentet i fremtiden vil vise sin nye rolle.

Samtidig sier Amsterdamtraktaten at en bærekraftig utvikling skal være et av EUs nye mål og at miljøet skal tas hensyn til på samtlige av de politiske områder EU beskjeftiger seg med.

Skeptiske miljøvernere
Likevel er det ikke alle miljøinteresserte som er like begeistret for Amsterdamtraktaten. Flere miljøorganisasjoner hevder at teksten mange steder er svært

vanskelig å tolke. Nylig har for eksempel et utkast fra kommisjonen sådd tvil om den såkalte miljøgarantien, som skal garantere at enkeltland ikke får forringet sine miljøregler på grunn av en for lav standard i EUs lovgivning.

På bakgrunn av at miljøarbeidet er definert som et av EUs viktigste områder i fremtiden vil Danmarks Naturfredningsforening og Det Økologiske Råd ha et rådmøte med fem av toppkandidatene til EU-valget for å forsøke å avklare de uklare punktene for valget.

Mange millioner til miljøtiltak

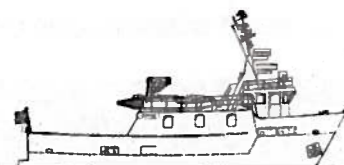
EU-budsjettet er det området hvor Europa-parlamentet har hatt størst innflytelse i de senere år, ifølge Europa-Parlamentets Informasjonkontor i Danmark.

Det er Europaparlamentet som vedtar EU-budsjettet for det kommende finansår. I desember 1998 vedtok parlamentet et budsjett på 85,557 milliarder euro, eller omlag 705 milliarder norske kroner for 1999. Av dette ble det budsjettet med 5.021

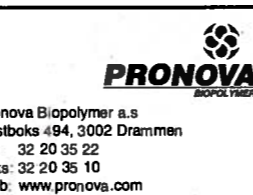
milliarder euro, eller omlag 40 milliarder norske kroner under den svært omfattende

EU-budsjettet 1999 (summer i milliarder euro)

• Landbrukspolitikk:	40,440
• Strukturpolitikk:	30,450
• Forskning, miljø og utdanning mm:	5,021
• U-landsbistand mm:	3,952
• Administrasjon, bygninger mm:	4,502
• Annet:	1,192
Totalt	85,557

Takk for støtten til
Naturvernforbundets
sommertokt

Pronova Biopolymer a.s.
Postboks 494, 3002 Drammen
Tlf: 32 20 35 22
Faks: 32 20 35 10
Web: www.pronova.com

Kraftig kritikk mot Auken

Noe er råttent i Danmark. I miljøpolitikken sensureres, fortles og fordreies forskningsresultater for at de skal passe regjeringens miljøpolitikk. Det hevder forskere og tidligere embedsmenn.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

I Norge hadde vi Thorbjørn Berntsen. I Danmark har de Svend Auken. Danmarks mangearige miljøvernminister er kjent som en meget engasjert statsråd og mektig populær blant folk. Også i media er han kjent som en politiker som alltid stiller opp og tar seg tid. Eksempelvis har han ved flere anledninger latt seg intervjuet av N&M Bulletin, og det er det, når sant skal skrives, ikke alle utenlandske statsråder som tar seg tid til. Nå har imidlertid danskene blitt oppmerksomme på en annen side av miljøpolitikken. En side hvor sensur, trusler og løgn er like vanlige som Svend Aukens joviale smil. Dette går fram av et flere sider stort oppslag i den danske avisen Jyllands-Posten.

Det er likevel ikke Auken selv som får den hardeste kritikken, men alle toppfolkene i Miljøministeriet, tilsvarende vårt Miljøverndepartement. En rekke miljøforskere beskylder ministeriet for å fordreie vitenskapelige forskningsresultater på miljøområdet dersom sannheten

skaper problemer for Miljøministeriets politiske dagsorden.

Tunge interesser

Ingen med kjennskap til systemet er i tvil om hvorfor miljøforskningen er blitt et supersensitivt område. Tiden da grassrotorganisasjoner og politikere kunne føre miljøpolitikk på grunnlag av forargelse og ideologi er definitivt over. Interessene rundt miljøpolitikken er etterhvert blitt store, tunge og økonomiske. Det er helt avgjørende å ha skuddsikre vitenskapelig argumentasjon bak ethvert initiativ. Det kjenner vi igjen fra vår egen Øvre Otta-debatt.

Ble nektet å skrive kronikk

Kanskje var det derfor statsgeolog Bjarne Madsen fra Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser (GEUS) ble nektet å skrive kronikk i den danske avisen Politiken.

Bakgrunnen var en pressekonferanse i mars i år hvor Svend Auken la fram den såkalte Bichel-rapporten. Rapporten skisserte hvordan Danmark skulle halvere bruken av sprøytgifter og dermed sikre befolkningen rent drikkevann.

Auken beskrev arbeidet som unikt i internasjonal sammenheng.

Problemet var bare at rapporten ikke imponerte de forskerne i Danmark som vet mest om sprøytemidler, herunder Bjarne Madsen. Bichel-rapporten var støvsuget for anbefalinger som kunne gjøre noe for å bedre drikkevannskvaliteten i Danmark. Madsen bestemte seg for å bidra til folkeopplysningen ved å skrive en kronikk i Politiken. Han ble beordret til å trekke kronikken tilbake av ledelsen i GEUS. Det hører med til historien at en fersk meningsmåling viste at rent drikkevann var det samfunnsproblemet som bekymret danskene mest.

Dioksin-rapporten som forsvant

I 1993 startet Miljøministeriet en omfattende undersøkelse av kloakkslam fra renselanlegg. Bakgrunnen var landbrukets bekymring for at slammet kunne inneholde miljøgifter som skadet avlingene.

Miljøministeriet konkluderte med at det ikke var vitenskapelig belegg for bekymringene. I juni 1995 konstaterte forskerne imidlertid at det var gift i slammet, nærmere bestemt det ekstremt giftige Seveso-dioksinet. Det ble straks sendt beskjed til Miljøministeriet som la rapporten død. Utad fortsatte miljømyndighetene og hevde at bøndene ikke løp noen som helst risiko ved å kjøpe kloakkslam ut på jordene. Det

samme gjorde Svend Auken, som ikke var orientert om forskernes funn og bekymring.

Sterke uttalelser

Når det kommer til stykket har Miljøministeriet vanskelig for å akseptere forskningskonklusjoner som er skeptiske til virkningene av regjeringens miljøpolitikk, sier tidligere forsknings sjef i Danmarks Miljøundersøkelser John Holten Andersen.

Miljøministeriet er i høy grad preget av at man ikke ønsker å offentliggjøre resultater som bryter med den miljøpolitiske dagsorden, sier Lars Goldschmidt som inntil 1997 var kontorsjef i Miljøministeriet.

Mange eksempler

Eksemplene over er bare to blant mange i dansk miljøpolitikk de senere år.

Miljøministeriets embedsmenn har feiloversatt og forandret viktige konklusjoner i en rapport fra FN's klimapanel, med det resultat at Svend Auken har brukt gale vitenskapelige konklusjoner i sin politiske argumentasjon.

En forskningssjef fra Danmarks miljøundersøkelser ble etter press fra Miljøministeriet tvunget til å slette eller omformulere 35 setninger i en stor miljørapport om miljøets tilstand i Danmark. Samtlige setninger var skeptiske til regjeringens muligheter til å nå sine egne mål på miljøområdet.

En fysiker ved Danmarks Meteorologiske Institut ble, under FN's klimatoppmøte i Kyoto, forhindret i å uttale seg offentlig, fordi hans forskningsresultater var kritiske overfor offisiell dansk klimapolitikk.

Miljøministeriet holdt tilbake vitenskapelige rapporter som inneholdt kritikk av ministeriets egne initiativ.

NORSK POLARINSTITUTT
Polarmiljøseneteret, 9296 Tromsø
Tel. 77 75 05 00, fax 77 75 05 01

Fersk fra trykkeriet
Northern Sea Route Dynamic
Environmental Atlas
Norsk Polarinstutt Meddelelser nr. 147

Bestilles hos sale@npolar.no

Styrer investeringene fiskeripolitikken?

Kjøp Naturvernforbundets nye rapport «Fornyning i den norske fiskeflåten 1985-1999»

For første gang er det laget en total oversikt over investeringene i den norske fiskeflåten. Oversikten er laget av SINTEF Fiskeri og Havbruk på oppdrag fra Norges Naturvernforbund. Alle nybygg fra 1985 til 1999 er lagt inn etter lengde, investeringskostnad og heimefylke. Rapporten er på drøye 30 sider med rundt 30 tabeller og grafer. Blant annet finner du svar på disse spørsmålene:

- Hvor mange båter er bygd i ditt fylke år for år?
- Hvor store investeringer er gjort i hver fartøygruppe (9 lengdegrupper)?
- Hvordan endre fordelingen mellom fartøygrupper og fylker?
- Fungerer myndighetenes kapasitetsbegrensende tiltak?
- Hvordan påvirker investeringene fiskeripolitikken?
- Hvordan påvirker det fordelingen av fiskerettigheter?

Rapporten koster kroner 270,- og kan bestilles fra:

Barentshavkontoret i Norges Naturvernforbund
8285 Leines
fax: 75778474

Bestilling:

Jeg bestiller eks av rapporten
"Fornyning i den norske fiskeflåten 1985-1999"

Navn:

Firma/Organisasjon:

Adresse:

Poststed:

 **NORGES
NATURVERNFORBUND**

Kalenderen

4. - 6. juni: Landsmøte i Naturvernforbundet, Lom i Oppland, Arr: Norges Naturvernforbund, tlf: 22 40 24 00.

5. juni: FN's miljøvern dag.

5. juni: Karneval i Frognerparken, Oslo. Arr: Blekkulfs miljødetektiver, tlf: 22 04 46 40.

7. - 8. juni: Landskonferanse om naturforvaltning i LA21-perspektiv, Steinkjer. Arr: Forum for lokalt miljøvern, tlf: 74 16 90 19.

8. juni: Energigården på Hadeland arrangerer befaringsdag, tlf: 61 33 60 90.

8. - 10. juni: ENS 1999, Solfaktor 2000, en konferanse om miljø, klima og energi; Arr: ENS (Environment Northern Seas Conference and Exhibition), tlf: 51 84 90 80.

15. - 18. juni: Konferanse om energieffektivisering og utfordringer i industrien, New York, USA. Arr: New York State Energy Research and Development Authority, tlf: + (202) 429 8873.

16. - 18. juni: Vitenskapelig konferanse om hydrogen som energibærer, Trondheim. Arr: NTNU, tlf: 73 59 40 83.

3. juli - 6. august: Naturvernforbundet reiser på sommertokt med giftjakt, feltbiologi og Blekkulfs dukketeater til Farsund. Kontakt: Per-Erik Schulze, tlf: 22 40 24 00.

8. 11. juli: Slåttekurs - prak-

tisk skjøtsel av kulturlandskap og biologisk mangfold, Ryghsæter i Buskerud. Arr: Naturvernforbundet i Buskerud, tlf: 32 75 05 04.

5. - 9. juli: Eventyrhagen, Tjøme. Arr: Åse Harjo Schmidt og Marianne Leisner, tlf: 33 39 19 00.

1. - 11. august: Permakultur grunnkurs, Tjøme. Arr: Frederica Miller og Marianne Leisner, tlf: 33 39 19 00.

1. - 6. august: Nordisk Motmaktstreff 1999, Lindbergs kursgård i Falun, Sverige. Kontakt: Mari Haaland, Naturvernforbundet i Kongsberg, tlf: 32 72 47 53.

7. august: Demonstrasjonsmarsj mot det svenske kjernekraftverket Barsebäck i Skåne, Sverige. Kont: Mari Haaland, Naturvernforbundet i Kongsberg tlf: 32 72 47 53.

22. - 25. august: Feltkurs om biologisk mangfold på lokalnivå, Røros. Arr: Norsk Biologforening og SABIMA, tlf: 22 85 46 26.

1. - 3. september: Seminar om økologiske kvaliteter i Nordsjøen, Scheveningen, Nederland. Arr: North Sea Secretariat i samarbeid med norske og nederlandske miljøvernmyndigheter, tlf: + 31 70 33 66 801.

22. - 25. mai, 2000: Internasjonal konferanse om rensing av klorerte og tungt nedbrytbare stoffer, California, USA. Arr: Battelle, tlf: + (614) 424 5461

Vet du om viktige miljøaktiviteter?

Innrykk i N&M Bulletins «Kalenderen» er gratis. Skal du være med å arrangere et viktig miljøseminar eller en konferanse, bør flest mulig miljøinteresserte få vite det. Informasjon om miljøbegivenheter sender du til: N&M Bulletin, «Kalenderen», Postboks 342 Sentrum, 0101 OSLO.

Bergen i buss og på skinner

Over halvparten av Bergen og omegns befolkning skal reise kollektivt hver dag. Det er målet med Hordaland fylkeskommunes nye kollektivplan.

N&M Bulletin
KLAUS TVEDT

Planen blir behandlet i fylkestinget neste uke. I alt vil tiltakene som skal få bergenserne til å velge buss og tog framfor bil, koste mellom 800 millioner og én milliard kroner. Bergen kommunes bybaneprosjekt til 1,5 milliarder kommer i tillegg.

Dette er noen av de foreslåtte tiltakene:

- Bygging av veifelt forbeholdt buss.
- Nye og oppgraderte terminaler.

- Nytt billettsystem.
- Bedre rutetilbud, med hyppige avganger.

Fortere fram

– Jo kortere reisetid, jo mer konkurransedyktig kollektivtrafikk. Egne bussfelt vil få bussen kjappere fram. I tillegg vil vi forsøke å korte ned billettene. Undersøkelser viser at omlag 30 prosent av reisetida går med i kø, sier Kjersti Arnesen, spesialkonsulent ved Samferdselskontoret i Hordaland fylkeskommune.

De som skal få nytte godt av

tiltakene er først og fremst de som bor i den såkalte kollektivbyen, det vil si de som bor inntil en mil fra Bergen sentrum. 70 prosent av befolkningen i Bergen by bor her, og det er her 80 prosent av dagens busspassasjerer går på. Her foreslås det hyppige avganger, god plass på bussene og ruter som skal være lette å huske.

Et nytt dobbeltspor på strekningen Bergen-Arna er avhengig av 350 millioner kroner i statlig støtte. Staten og bilistene skal dele på å betale de 90 millioner årlige kronene det vil koste å drive et nytt kollektivtrafikkutvalg.

Ferdig i 2002

Sentraene i Bergens nabo-kommuner skal fungere som knutepunkter. Målet er at du ikke skal behøve å vente lenger enn 30 minutter på den eventuelle neste bussen du må ta for å komme dit du skal. Befolkningen i distriktene utgjør i dag omtrent fem prosent av busspassasjerene. Her foreslås det avganger minst hver time.

I dag bruker cirka 150 000 hordalendinger kollektivtrafikk hver dag, det vil si 44 prosent av befolkningen i den nevnte kollektivbyen. Det er for lite, mener Hordaland fylkeskommune. Økt biltrafikk og nedgang i kollektivtrafikken har økt behovet for nye løsninger.

Kollektivplanen skal behandles i fylkessamferdselsutvalget torsdag denne uka og i fylkestinget 8.-10. juni. En oppgradering av kollektivtilbudet kan tidligst komme igang neste år, og skal etter planen være fullført i år 2002.

75 øre dyrere

Kollektivplanen skal ikke koste brukerne spesielt mye. En billett skal etter planen bli 75 øre dyrere. Resten av regninga skal be-

– Lite revolusjonerende

Kollektivplanen i Bergen inneholder lite nytt, mener nestleder i Natur og Ungdom, Elin Lerum Boasson.

– Bergen er den byen i Norge hvor kollektivtrafikken har hatt den dårligste utviklingen. Sett

utfra det er planen ikke revolusjonerende. Jeg tviler på om så mange flere vil bruke kollektivtilbudet så lenge man ikke gjør noe med privatbilismen, sier hun.

NU-nestlederen ser likevel et lyspunkt:

– Forslaget om å innføre kvalitetskontrakt, slik Oslo Sporveier opererer med, er positivt.

Dioksiner i alle krabber

En undersøkelse gjort av Norsk Institutt for vannforskning viser at krabber langs hele kysten av Sør- og Vestlandet inneholder dioksiner.

Ifølge forsker Jon Knutzen er mengden av de fryktede miljøgiftene såpass stor at krabbespising må tas hensyn til når man bergrer folks inntak av dioksiner.

– Dioksinmengdene er ikke så høye at krabbespising i seg selv er farlig. Men mengdene av dioksiner må medregnes når man skal regne ut hvor store mengder folk flest får i seg av miljøgiften

med et normalt kosthold, forteller Knutzen.

Undersøkelsen er forøvrig den første som er gjort kun på hunnkrabber i Norge. Tradisjonelt har man brukt hannkrabber i dioksinundersøkelser, fordi disse regnes som mer stedbundet enn hunnkrabbene. I forbindelse med kosthold er det hunnkrabbene som er mest aktuelle, siden disse inneholder mer mat enn hannkrabbene.

Undersøkelsen omfattet også andre miljøgifttyper, men disse ble kun funnet i svært beskjedne mengder.

Fiskeridepartementet og Naturvernforbundet har felles interesser:

- i vern og utnyttelse av havets ressurser for all framtid og i å trygge arbeidsplasser og bosetning.
- i utviklingen av et havbruk i pakt med naturen.
- i trygg sjøtransport og i innsats for å hindre forurensning til sjøs.

DET KONGELIGE
FISKERIDEPARTEMENT

Postboks 8118 Dep., 0032 Oslo
Telefon 22 34 90 90
Telefax 22 34 95 85

Vil jakte jerv med feller

Fordi jegerne i Finnmark ikke klarer å fylle nemndas kvote, søker nå Jervnemnda i Nord-Norge om fellefangst neste år. Under jervejakten i pinsen ble det brukt snøscooter for å finne dyrene.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Lisensjakten på jerv fungerer ikke slik myndighetene hadde tenkt. I 1997 og 1998, som er de to årene ordningen har fungert, er det i Finnmark skutt ett dyr hvert år av en kvote på henholdsvis syv og åtte dyr.

En søknad om fellefangst av jerv ligger nå til behandling hos Direktoratet for naturforvaltning (DN). Avsender er Jervnemnda i Nord-Norge.

— Vi ønsker å prøve feller for å fylle kvoten. Hva slags feller det kan bli snakk om må direktoratet avgjøre, men vi vet at

forskerne klarer å fange jerv i bås-feller. Denne felletypen brukes også på gaupe, sier lederen for Jervnemnda i Nord-Norge John Helge Steinnes, til N&M Bulletin.

Problemet med bås-fellene er at de krever daglig ettersyn.

Skutt i yngletida

I reinbeitedistriktene i Finnmark volder jerven problemer. 120 registrerte jegere har felt en jerv i år. Selv om ikke alle har vært på jakt er det et dårlig resultat sett fra myndighetenes side.

Ekstraordinær gjeting har heller ikke ført fram. Spesielt problematisk er det under kalv-

ingen hvor gjeterne ikke kan forstyrre reinsdyrene, men bare drive såkalt kantgjeting. Noe som i praksis går ut på at gjeterne er tilskuere uansett hva som skjer inne i reinflokken. Dette har gjort det lettere å få fellingstillatelse på jerv, også i yngletiden.

Scooter brukt til lokalisering

Etter en lynrask saksbehandling med påfølgende fellingstillatelse ble ei jervetispe med to unger skutt i Lerresfjorden i Alta første pinsedag. Fellingstillatelsen ble gitt av Fylkesmannen i Finnmark etter å ha vært behandlet av Direktoratet for Naturforvaltning.

Selve fellingene ble foretatt av Fjelltenesteavdelinga i Alta som er en underavdeling av Stats-skog.

— Fjelltenesteavdelinga er en ressurs som vi bruker i mange miljø saker, sier viltforvalter i Finnmark Erik Karlsen, til N&M Bulletin.

Jervemoren og de to ungene hadde forlatt hiet, og det ble brukt snøscooter for å lokalisere dem, men ikke til selve fellingene.

— Det er bare tillatt å bruke snøscooter til å lokalisere jerven. Når det var gjort ble scooterne parkert. Deretter posterte jegerne seg og dyrene ble avlivet, sier han.

Humanitær avlivning av jerveunger

Ifølge Karlsen var det humanitære årsaker som gjorde at man tok livet av ungene.

— De ville sultet i hjel, sier han.

— Men vil ikke en slik felling bare føre til at en ny jervfamilie rykker inn det aktuelle reinbeiteområdet?

— Vi er jo redd for det, og velger å se på dette som en prøvefelling. Jerven øker sterkt i Finnmark og det er vanskelig å finne løsninger som passer for rovdyr og reindriftsnæringa. Vi kunne selvsagt gjerdet inn på kryss og tvers i hele fylket, men det ville trolig bli et enda større miljøproblem, sier Karlsen. ■

Små saueflokker er ålreit

— Små saueflokker er bra for bonde og bjørn, sier Øyvind Antonsen, sauebonde og leder i Naturvernforbundet i Hedmark.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Lederen i Naturvernforbundet i Hedmark, Øyvind Antonsen, er sauebonde på hobbybasis. Antonsen reagerer på påstandene til lederen i Våre Rovdyr, Morten Bilet, om at spesielt de små saueflokkene er skadelige for rovdyrbestandene i Norge, og at mye av rovdyrproblematikken kunne vært løst ved å fjerne disse.

— Å ta bort småbesetningene

er en helt gal løsning. Fordelen med de små saueflokkene er at ikke alle blir sendt langt til skogs. Selv har jeg drevet med en liten sauebesetning i mange år og aldri mistet et dyr, sier han.

Gode økologiske grunner

Antonsen har ti dyr på beite i Åsnes kommune, midt i kjerneområdet for bjørn, og med bra bestand av gaupe, i tillegg til ulv og jerv. Han mener det finnes en serie gode og økologiske grunner

til å drive med sau i småskala i et slikt område.

— Vi utnytter arealer som ellers ikke blir brukt, slik som gamle havnehager og andre smålapper som ikke er dyrket opp. Det trengs ikke mer enn et mål per sau. Fordelene med disse områdene er at de er enkle å gjerde inn. Dyrene blir et verdifullt innslag i kulturlandskapet og bidrar dessuten med gjødsel til områder som ellers bare får kunstgjødsel. Før var det dyr på hver en gård, men slik er det ikke lenger. En annen fordel er at beiteland tåler flom. Hadde vi hatt beiteland langs elva under storflommen i 95 ville ikke all matjord forsvunnet, sier han.

Gjerdet i stedet for gjeting

Antonsen mener myndighetene kunne gjort mye for å løse sau og rovdyrpolitikken ved å satse på inngjerding slik man har gjort med stort hell i Sverige. De som driver i det små er mer fleksible, og har rett og slett ikke råd til å miste dyr.

— I Norge går myndighetenes tiltak ut på å servere rovdyra i stedet for å sette opp gjerdet.

— Hva med gjeting?

— I åpent landskap er det sikkert vel og bra, men hvordan noen skal klare å gjete en saueflokk inne på Finnskogen går bortenfor min forstand. Du ser jo ikke dyra for bare trær. ■